

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ไอ้คนที่มาอยู่วัดเนาะ คนที่มาอยู่วัด แดดมันแรง แดดมันแรง ไอ้พวกนี้ ไอ้พวกครีมกันแดดใช้ได้ ครีมกันแดดเราถือว่ามันเป็นยา เราไม่ถือว่ามันเป็นเครื่องสำอาง เวลาคนมาก็คิดแต่เป็นเครื่องสำอาง ก็ไม่กล้าใช้ไง

เวลามันร้อน มันร้อนร่างกาย ร้อนอากาศ แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา เราจะร่มเย็นในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจมันร่มเย็นนะ ให้มันร้อนมาเลย ลุยไฟยังลุยได้เลย แต่ถ้าหัวใจมันหงุดหงิดนะ อากาศ มันโทษไปหมดนะ อ่างเล่หี๊ หนาวนั๊กไม่ทำงาน ร้อนนั๊กไม่ทำงาน มันอ่างเล่หี๊ไปเรื่อยนะ

แต่ครูบาอาจารย์ของเราเนาะ เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา กลางแดด เดินจงกรมได้เลย กลางแดดกลางฝนนี้ลุยได้เลย ลุยได้เลยเพราะอะไร เพราะมันจะได้จะเสียในหัวใจไง ถ้าหัวใจมันจะได้จะเสียอยู่ คือมันก้ำกึ่งๆ มันจะได้จะเสีย มันมีความมุมนานะนะ ความมุมนานะของเราเนาะ ความมุมนานะเพื่อเอาใจไว้ในอำนาจของเราใจ ใจของเราเนาะ

ในหัวใจของเรา ปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราได้แต่เปลือกใจ ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว เวลาใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว เราอยากได้เจ้านายนั้น แต่สุดท้ายแล้วเราได้มาที่บ่าวไพร่ บ่าวไพร่ขึ้นมานะ หาอยู่หากินไง เลี้ยงปากเลี้ยงท้องไง ชราคร่ำคร่าไง เจ็บไข้ได้ป่วยไง ร่างกายนี้เป็นเรือนรังของโรคเนาะ โรคภัยไข้เจ็บมันจะเกิดบนร่างกายนี้ ถ้าเกิดถ้าคนดูแลสุขภาพที่ดีนะ ต่อไปมันก็ชราภาพ ความชราภาพ ชราคร่ำคร่า

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วชีวิตนี้เป็นของเรา ในปัจจุบันนี้หนึ่งอายุขัยของเรามีโอกาสของเรา ทำไมเราไม่ค้นคว้าเราไม่ค้นหา ไม่ค้นหาสัจจะความจริงในใจของเรา เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอยู่โคนต้นโพธิ์ ตรัสรู้ที่ไหน ตรัสรู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปรื้อค้นกับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี ค้นคว้ามาทั่วนะ มันก็สงสัย มันก็สงสัย ใครจะรับประกันขนาดไหน ใครจะยืนยันขนาดไหน เราก็ยังสงสัย เราก็ยังสงสัยในหัวใจของเรา

ระลึกถึงนะ ใครๆ ก็สอนเราไม่ได้ ใครๆ ก็สอนเราไม่ได้นะ ระลึกถึงตอนเป็นราชากุมาร พระเจ้าสุทโธทนะไปแรกนาขวัญ ทิ้งเอาไว้ที่โคนต้นหว่านนั้น กำหนดหายใจเข้าและหายใจออก

เขาบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทโธ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพุทโธไป เขาบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิบัติพุทโธ

ไม่ได้ปฏิบัติพุทโธเพราะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นราชากุมาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาไม่ได้สอนพุทโธเพราะไม่มีใครรู้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังไม่รู้ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่รู้ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกมันเป็นสามัญสำนึกของมนุษย์เิง แต่ถ้ามันมีสติปัญญา จิตมันเกาะลมหายใจนั้นถึงเป็นอานาปานสติไป พวกลัทธิต่างๆ เขาก็หายใจของเขาไป หายใจทิ้งเปล่าๆ ไป

แต่เพราะเรามีสติปัญญาของเรา เรามีสติปัญญา เราให้หัวใจมันเกาะกับลมหายใจนั้น ถ้าหัวใจนี้เกาะกับลมหายใจนั้น มันมีความรู้สึกการหายใจเข้าและหายใจออก เพราะความรู้สึกอันนั้น เขาเรียกอานาปานสติ แต่ถ้าไม่มีจิตนี้ไปเกาะตรงนั้น เราหายใจทิ้งเปล่าๆ ไป ถ้าหายใจไม่ได้ก็ให้ออกซิเจนไป ให้สายยางไป ให้เข้าไปถึงปอดเลยไป แล้วมันก็ได้อะไรมาเลยไป

แต่ถ้ามันจะได้ขึ้นมา เวลาเราจะทำอะไรเราก็เกี่ยว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ทำพุทโธ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะบอกพุทโธมาจากไหนล่ะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ขึ้นมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยอานาปานสติ จิตทำความสงบของใจเข้ามา พอใจสงบแล้ว ใจสงบแต่ยังไม่สติปัญญานะ บุพเพนิวาสานุสติญาณ คือสังขารธรรมที่ได้สร้างสมมา สิ่งที่ได้ทำมาชั้บมาที่ใจ เรื่องพันธุกรรมของจิต จิตที่ได้สร้างสมมาสิ่งใดมันลงที่ใจไป

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันเพราะพฤติกรรมของความเป็นอยู่ของแต่ละภพแต่ละชาติ แต่ละภพแต่ละชาติ ดำรงชีวิตอย่างไร เธอคิดอย่างไร เธออย่าคิดอย่าทำอะไร จะเป็นจิตจะเป็นนิสัยของเธอ จะเป็นความชอบของเธอ นี่ไง จิตมันอย่าคิดอย่าทำ พันธุกรรมของมันนะ เวลาจิตมันสงบแล้ว บุพเพนิวาสานุสติญาณ มันก็ไม่ใช่ มันเป็นอดีต อดีตเรารู้มา อดีตนะ ตอนนี้เป็นเจ้าชายสิทธัตถะดีกว่าอดีตตั้งเยอะ มันไม่ใช่

เวลาจิตตั้งกลับมา จิตสงบเข้าไป จุตูปปาตญาณ จิตดวงนี้ถ้ายังไม่มีการแก้ไข จิตดวงนี้ถ้ายังมีเวรมีกรรมของมันอยู่ จิตดวงนี้ต้องใช้กรรมอันนั้น ต้องได้รับผลของกรรมอันนั้น กรรมนี้เป็นกมฺมพณฺธุ กมฺมปฏิสรณฺโณ กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมคืออาการกระทำ จิตที่ได้ทำแล้วมันมีเวรมีกรรมของมัน มันต้องไปตามเวรตามกรรมอันนั้น จุตูปปาตญาณ ตั้งกลับมา

เวลาอาสวักขยญาณ อาสวะ อาสวักขัย อาสวะคืออวิชชา คือความไม่รู้ คือตัวตนที่มันฝังอยู่นี้ ปัญญามันเข้ามาตีแตก ตีสิ่งที่ความไม่รู้ แตกมันเป็นวิชชา วิชชาเกิดขึ้น ญาณเกิดขึ้น มรรคเกิดขึ้น ธรรมเกิดขึ้นไง นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้สอนพุทธโธ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพุทธะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพุทธะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนพุทธโธ ธัมโม สังโฆ มรรณานุสติ ไม่ใช่พุทธโธอย่างเดียว ถ้าคนมีจิตนิสัยอย่างไรก็เอาอย่างนั้น ขอ ขออย่างเดียว ขอให้ทำ ให้ทำแล้วให้จิตมันสงบ ถ้าจิตสงบแล้วจิตร่วมเย็น ถ้าจิตร่วมเย็นแล้ว ร่วมเย็นแล้ว จะทำงานสิ่งใดมันจะชวนชวายของมันไป

เรากระเสือกกระสน เรามีแต่ความทุกข์ความร้อน เรามีแต่ความบีบคั้นในหัวใจ แล้วก็ชวนชวายจะทำงานๆ เตี้ยอ้อมค้อม ตัวเอาไม่รอด ตัวเองเอาไม่รอดจะไปช่วยใคร ตัวเองยังยืนขึ้นมาไม่ได้แล้วตัวจะทำอะไร ลังเลสงสัยไปหมด ว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ อากาศมันก็ว่าง ว่างๆ ในห้องในหับมันก็ว่าง ว่างๆ ในเรือนว้างมันก็ว่าง ว่างๆ ในป่าในเขามันก็ว่าง แต่หัวใจของคนมันติดขัด หัวใจของคนมันทุกข์ร้อนไง เราถึงกำหนดพุทธโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเราเพื่อให้จิตมันสงบเข้ามา

จิตสงบระงับเข้ามาแล้ว สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบที่มันปล่อยวางสิ่งต่างๆ เข้ามา มันมีสติมีสัมปชัญญะรับรู้อยู่ไง พอรับรู้อยู่ มันมหัศจรรย์ไง มหัศจรรย์นี่คือนิพพานๆ...ไม่ใช่เวลาคนเราว่างๆ ว่างๆ ก็จินตนาการสร้างอารมณ์ว้าง เราคิดให้ว้างสิ เราคิดให้ว้าง เราคิดถึงความว้าง มันก็ว้างไง เพราะเรามีสติปัญญาควบคุมได้

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราเท่าทันความคิด เพราะความคิดเป็นสิ่งขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง จากสัญญาเทียบเคียง จากจิตนิสัย จากความชอบ ความชอบและความไม่ชอบให้ผลเป็นสุขและเป็นทุกข์ ถ้าสิ่งที่ให้ผลเป็นสุขและเป็นทุกข์ ถ้าเรามีสติปัญญาแยกแยะมันด้วยปัญญาของเรา นี่ปัญญาอบรมสมาธิไง ปัญญาที่รอบรู้ในกองสังขาร ปัญญาที่รอบรู้ในความคิดไง

ความคิด ความปรุง ความแต่ง มันเกิดจากจิต เกิดจากจิตโดยอวิชชา โดยตัณหาความทะยานอยาก โดยความไม่รู้เท่าของมัน ก็ไปยึดมันถือมันว่าเป็นเรา ยึดมันถือมันว่าคิดถูก ยึดมันว่าคิดดี ยึดมันถือมันว่าคิดแล้วมันเป็นประโยชน์กับเราไง แล้วมันก็ไปกว้านเอาทุกข์ร้อนมาใส่ตัวเราไง

ถ้ามีสติปัญญาเท่าทันมัน มันปล่อย ทำไมมันถึงปล่อยละ มันปล่อยเพราะมันรู้เท่าไง มันปล่อยเพราะว่า เมื่อก่อนแข็งมันไง เมื่อก่อนนี้โง่มากเลย ใครเอาอะไรมาขัดเยียดกับเขาไปหมดเลย แต่พอเรามีสติปัญญา ไม่เอา ไม่คิด ถ้าเป็นธรรมะจะคิด คิดแต่สิ่งที่ดีๆ คิดสิ่งที่อยาก

ทำคุณงามความดี คิดถึงพ่อถึงแม่ คิดถึงสังคม คิดถึงความเป็นธรรม ธรรมาภิบาลฯ ถ้าคิดเป็นธรรม จิตใจมันสร้างบารมีตรงนี้ไง

ย่ำคิดย่ำทำจะเป็นจริตเป็นนิสัยของเธอ ถ้าเธอคิดสิ่งที่ดีๆ เธอคิดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเธอ เธอจะได้อาหารให้สัตว์ธรรมในหัวใจของเธอ แต่ถ้าคิดว่าเขาเบียดเบียนเรา เขาทำลายเรา คิดแต่ความเจ็บช้ำน้ำใจ นั่นคิดแต่เรื่องกิเลสไง ถ้าย่ำคิดย่ำทำนะ มันก็เป็นกิเลสไง มีสติมีปัญญา มันรู้มันเห็นอย่างนี้ พอมันรู้มันเห็นขึ้นมา มันก็เริ่มจะคิดแต่สิ่งที่ดี เราต้องอาศัยคุณงามความดีนี้ให้จิตใจนี้ก้าวเดินต่อไป จิตใจต้องก้าวเดินออกไป จิตใจก้าวเดินออก ถ้าจิตใจมันไม่ก้าวเดินออกไป มันไม่พัฒนาของมันเลย แล้ววิปัสสนา มันเกิดอย่างไร จิตนี้มันก้าวเดินอย่างไร จิตนี้ก้าวเดิน การจิตนี้ก้าวเดินออกไปคือวิปัสสนาเป็น คือทำงานเป็น

คนทำงานเป็น คนทำงานเป็น จากที่วิ่งวุ่นวายไปหมดนั่นนะ ไม่เห็นสิ่งใดๆ เลยนะ กลับทำให้มันสงบใจเข้ามา ใจกลับสงบ เราเคลื่อนไหวอยู่ เราวิ่งแสวงหาอยู่ เราจะไม่เห็นอะไรชัดเจนเลย เราหยุดนิ่ง เราพิจารณาของเรา มันจะชัดเจนของมันขึ้นมา พอชัดเจนแล้วเราถึงใช้วิปัสสนา มันถึงจะก้าวออกเดินไป มันถึงเป็นวิปัสสนา มันถึงจะเป็นวิวัฒนาการไป จิตมันพัฒนาขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปไง ถ้าจิตพัฒนาขึ้นเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป มันจะรู้มันจะเห็นในนี้ผู้ที่ภาวนาเป็น

ปุถุชนคือคนหนา ถ้าเราพิจารณาของเราแล้วจะเป็นกัลยาณปุถุชน ถ้ายกขึ้นเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง เห็นสติปัญญา ๔ คือจิตมันเห็น ไม่ใช่ตาเห็น ไม่ใช่ความรู้สึกเห็น ไม่ใช่จินตนาการเห็น มันเห็นขึ้นมาจากใจ พอเห็นขึ้นมาจากใจ มันเห็นขึ้นมาจากใจ

ความคิดเกิดจากจิต ถ้าจิตมันสงบแล้ว จิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันสะท้อนจิต มันสะท้อนจิตเพราะอะไร มันสะท้อนจิต เพราะจิตมันโง่ จิตมันโง่เพราะมันยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นตัวเป็นตนของมันไง ถ้ามันพิจารณาของมัน มันสะท้อนอันนั้น เพราะอะไร มันสะท้อนอันนั้น เพราะเราเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นเราๆ ใจ ร่างกายก็เป็นของเรา ทุกอย่างก็เป็นของเรา แล้วเป็นของเรา เป็นของเราโดยสังโยชน์ เป็นของเราโดยสักกายทิฏฐิ

สักกายทิฏฐิ ทิฏฐิความเห็นผิด เห็นว่าร่างกายนี้เป็นของเรา แต่จริงๆ แล้วโดยวิทยาศาสตร์เป็นเราจริงไหม เป็น ทางโลกเขาเรียกจริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติคือมันจริงชั่วคราว สิ่งที่เวียนว่ายตายเกิด อนิจจังทุกขอย่าง สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา มันชั่วคราวชั่วคราวทั้งนั้นนะ ว่าธรรมะเป็นอนัตตาๆ อนัตตาแล้วใครไปรู้ไปเห็นล่ะ เพราะความไปรู้เห็นอนัตตาอันนั้นมันถึงสำรอกมันถึงคายใจ ถ้ามันคายขึ้นมาแล้ว มันรู้จริงขึ้นมาแล้ว นี่อกุปปธรรมฯ

สรรพเหตุ ฐมา อนตตา สัจธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา มันเป็นอนัตตาต่อเมื่อมีรูปร่างเห็นจริงนะ ถ้ามันเป็นอนัตตาโดยวิชาการ เป็นอนัตตาโดยความเข้าใจ เป็นอนัตตาโดยจินตนาการ เพราะไม่รู้ไม่เห็นสติปัญญา ๔

สติปัญญา ๔ จิตเห็นตามความเป็นจริง ความคิดเกิดจากจิต สรรพสิ่งทุกอย่างเกิดจากจิต เกิดจากจิต โลกนี้มีเพราะมีเรา สรรพสิ่งที่มีเพราะมีเรา เราไม่รู้ เราไม่สนใจ มันมีไหม มันก็มีของมันอยู่ของมันแก้อๆ เขินๆ ไง มันไม่เข้ามาถึงเราไง

รูปอันวิจิตร สรรพสิ่งในโลกนี้อันวิจิตรไม่ใช่กิเลส ตัณหาความทะยานอยากของคนต่างหาก ความหลงผิดอันนั้นต่างหาก ถ้าความหลงผิดอันนั้น มันพิจารณาของมัน มันแยกแยะเข้ามา มันพิจารณาเข้ามา เวลามันสำรอกมันคายออกไปแล้ว ความคายเป็นอนัตตา สิ่งที่เป็นอนัตตา พอเป็นอนัตตาแล้ว ถ้ามันเป็นอนัตตา พอมันปล่อยวางหมดแล้ว ออกุปปรกรรม ออกุปปรกรรม ธรรมะที่คงที่ ฐานะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำไมฐานะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะถ้าไม่ฐานะที่ไม่เปลี่ยนแปลง จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันก็เปลี่ยนแปลงไง มันเปลี่ยนแปลงเพราะมันครอบงำด้วยวิชา เพราะความไม่รู้ตัวมันไง

พอมันรู้แจ้งขึ้นมา จิตเหมือนกัน จิตเหมือนกัน แต่ถ้าสำรอกคายออกไปแล้วมันไม่เปลี่ยนแปลง ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะมันไม่เปลี่ยนแปลงมันถึงไม่เกิดไง เพราะมันไม่เปลี่ยนแปลงมันถึงรู้เท่าทันอารมณ์ไง อารมณ์เกิดอีกไม่ได้ สรรพสิ่งในโลกนี้เกิดอีกไม่ได้ เกิดอีกไม่ได้เพราะมันเป็นอัตโนมัติรู้เท่าทันหมด

เพราะมันเสวยมันถึงเกิด มันแต่ะมันถึงรับรู้ มันรับรู้มันถึงเป็นของมัน แล้วถ้ามันรับรู้ ไม่เป็น แล้วมันทรงตัวอย่างไรละ มันทรงตัวของมันอยู่อย่างไร มันทำของมันอยู่อย่างไร ถ้ามันอยู่ของมัน นี่ไง ผู้ที่ปฏิบัติมีสัจจะความจริงอันนี้ไง

มันถึงว่า ถ้ามันมีความทุกข์ความยากอยู่ ความทุกข์ความยากมันเป็นสัจจะเป็นความจริง เราต้องมีสติปัญญาของเราไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอน “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

แต่ในปัจจุบันนี้เราพึ่งตัวเองไม่ได้ แล้วธรรมะเราก็ค้นคว้าด้วยสัจจะความจริงไม่เกิดขึ้นมาเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันทิฎฐิโก รู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริง เราศึกษามาด้วยสติปัญญาไง เราถึงต้องพึ่ง ต้องพึ่งก่อน เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรบอกว่าไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระไปฟ้ององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเรียกพระสารีบุตรมา “สารีบุตร เธอไม่เชื่อเราหรือ”

แต่ก่อนที่มาประพฤติปฏิบัติ เคารพบูชาเชื่อถือ ถ้าไม่เชื่อถือจะมาบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือ แต่ขณะทีมนั้นนะ เพราะเชื่อถือ พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้หนทางแล้วประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงใจ การประพฤติปฏิบัติ ศรัทธานั้นมันเป็นการฝึกฝน แต่ถ้าไปรู้จริงๆ ความเชื่อไม่ใช่ความจริง

ก่อนหน้านั้นเชื่อเคารพบูชามาก แต่พอรู้เท่า รู้สัจจะความจริง ถ้าเป็นสัจจะความจริงอันนี้ไม่เชื่อ แต่ด้วยบุญกุศล ด้วยความกตัญญูทเวที ด้วยความเคารพนบขอบ เชื่อ เพราะอะไร เพราะคนรู้คุณนะ ไม่ใช่คนเนรคุณนะ คนที่มีบุญคุณ คนที่เป็นพระอรหันต์ แล้วจะเนรคุณคนอื่นมันเป็นไปได้หรือ แต่ข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริง อริยสัจ อริยสัจในใจอันนั้นนะ มันต้องเป็นอย่างนั้น มันต้องเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่เป็นอย่างนั้นมันก็อาศัยกันนะสิ การอาศัยกัน ของยืมสิ การอาศัยกันก็ยังต้องพึ่งพาอาศัยกันใช่ไหม ไม่ใช่ มันต้องเกิดขึ้นจริงใจ นี้ภาคปฏิบัติ

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติเราก็ศึกษา ศึกษาเพื่อปฏิบัติ ศึกษาเพื่อปฏิบัติ ศึกษาแล้ววางไว้ ความดีนั้นเป็นเครื่องดำเนิน ความดี ความถูกต้องดีงามเป็นเครื่องดำเนิน ถ้าถึงที่สุดแล้วนะ ความดีอันนั้นก็ต้องทิ้ง เพราะจิตนี้มันจะข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว ดีก็ข้ามพ้น

ถ้าดีไม่ข้ามพ้นนะ เห็นคนอื่นทำไม่ดี ไม่พอใจ ตีตักไปหมดเลย มันยังติดดีมันอยู่ไง คนตีชั่วทำแต่ความชั่ว คนตีดีก็ทำแต่คุณงามความดี แต่ต้องอาศัยความดีนั้น แต่ถ้าข้ามพ้นทั้งดีและชั่วไปแล้ว กรรมของสัตว์

สัตว์ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ชาติของเขา ความรู้ความเห็นของเขา กรรมของสัตว์ เขารู้เขาเห็นของเขาอย่างนั้นนะ จะดัดแปลงอย่างไรก็เป็นอย่างนั้นนะ จะดัดแปลงอย่างไรคูลี เวลาเทวทัตๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้บวช แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนมาตลอด แต่เขาก็เป็นของเขาอย่างนั้นตลอด แล้วตามล้างตามผลาญมาตลอด แต่สุดท้ายแล้วเทวทัตก็กลับใจ เห็นใหม่ ชาติของเขาเป็นอย่างนั้น แต่เขาก็กลับใจ เขากลับใจ เขาถึงจะมาขอขมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

คำว่า “กลับใจ” ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ผู้ใดกระทำความผิดแล้วสำนึกได้ นี้อริยวินัย” สิ่งที่เขาทำผิดแล้ว เขาทำผิดพลาดไปแล้ว ให้กลับใจ ให้กลับใจ ให้เปลี่ยนแปลง ถ้าการเปลี่ยนแปลงแล้วมันจะพัฒนาขึ้นไป

ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงนะ ทิฏฐิमानะอยู่อย่างนั้นนะ ทิฏฐิमानะอยู่อย่างนั้นมันก็รอกอเวจีอยู่อย่างนั้นนะ เพราะมันเผาในใจของมันเอง เพราะทิฏฐิमानะนั้นไม่ใช่ความจริง แล้วถ้าไม่ใช่

ความจริง มันจะอยู่จริงได้อย่างไรละเพราะไม่ใช่ความจริง ของที่ไม่จริงมันอยู่กับหัวใจเรามันจะเป็นจริงได้อย่างไร

ถ้ามันเปลี่ยนแปลงของมันแล้ว พิจารณาของมันแล้ว มันก็จะจริงขึ้นมา พอจริงขึ้นมาแล้วนะ จบ เพราะมันจริงอยู่กลางหัวใจ อย่างอื่นเครื่องอาศัยทั้งนั้น มันเป็นของอาศัย คำว่า “ของอาศัย” คือไม่ใช่ของจริง ของจริงคือหัวใจดวงนี้ ถ้าหัวใจดวงนี้ แต่ถ้ามันมีปฏิฐิมานะ นั่นก็ อารมณ์ ปฏิฐิมานะคือยึดมั่นอันหนึ่ง แล้วไปเกาะอยู่อย่างนั้นนะ ทุกข์ตายท่าเลย แต่ถ้าเมื่อใดเขาลำบากทน แล้วคายอันนั้นออก แล้วอาศัยคุณงามความดี อาศัยมรรค พวกเราประพฤติปฏิบัติคือ เราสร้างมรรคสร้างผลขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมาละ เราจะสร้างมรรคของเรา แล้วผลมันมา ผลมันมา ผล เพราะมันสมบุรณ์ของมันต้องเป็นผล

นี่มรรคมันไม่มี จะให้คนถวายพัดยศ พัดยศก็เป็นพัดอันหนึ่ง ตายแล้วเขาก็เอาคืน แต่สังฆกรรมกลางหัวใจ จิตนี้กลั่นมาจากอริยสังข จิตนี้ออกจากความจริง ความจริงอันนั้นจะเป็นความจริงอันนั้นตลอดไป ถ้าความจริงอันนั้น เห็นใหม่

เราชวนชวายนกันอยู่ที่นี่ เราชวนชวายนกันด้วยเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาด้วยความทุกข์ ความยากนะ แต่ก็เพราะหัวใจดวงนี้ไง เพราะไอ้สัตว์ตัวนี้ อย่านไปโทษใคร ไอ้สัตว์ตัวนี้ ไอ้สัตว์หัวใจ สัตตะผู้ซ่อง สัตว์ตัวนี้มันยังซ่องแหวะเขาอยู่ตลอดเวลา ใจดวงนี้มันยังเบียดเบียนเขาตลอดเวลา เอาตัวนี้ให้รอด เอาใจดวงนี้ให้รอด ถ้าใจดวงนี้รอด นี่ประเสริฐ ถ้าประเสริฐ ประเสริฐที่นี่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพุทธโธ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น พุทธะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เพราะทำนรู้แล้ว แต่ถ้าเราทำความสงบของใจแล้วมันก็ตื่น โพล่งขึ้นมาในหัวใจ แล้วถ้าทำความจริงขึ้นมา ใจดวงนี้มันจะเป็นพุทธะ ถ้าพุทธะ พุทธะนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านพูดว่า แม้แต่นั่งอยู่ต่อหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ถาม ไม่ถาม ถ้าถามยังสงสัย เพราะไม่มีความล่งเลสงสัย เพราะไม่สงสัย ในความจริงอันนั้น แล้วความจริงอันนั้นคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง มันถึงไม่สงสัย

แต่เดี๋ยวเขา เดี่ยวเขา เดี่ยวหยงอยนะสงสัย เดี่ยวมันเป็นอย่างนั้น เดี่ยวมันเป็นอย่างนี้ เดี่ยวมันเป็นอย่างนั้น เดี่ยวมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาละ ถ้ามันเปลี่ยนแปลง มันเปลี่ยนแปลงเพราะอะไรละ ถ้ามันเปลี่ยนแปลงมันก็ไม่ใช่ความจริงสิ ถ้าเป็นความจริง ความจริงมันคงที่ของมันอยู่ใจ แล้วคงที่นะ เวลามันแสดงตัว แสดงตัวอย่างไร มันเสวยอารมณ์ มันสื่อสารอย่างไร มโนสัญเจตนาหาร เอวัง